

KUALA LUMPUR

Perihal Hartanah, Perumahan dan
Penduduk

Disediakan Untuk:
DR. MAHATHIR MOHAMAD
Yayasan Kepimpinan Perdana
Putrajaya

Disediakan Oleh:
SYED ARABI IDID
Ketua Penyelidik,
dan Rakan - Rakan Penyelidik
Office of Ibn Khaldun Chair
UIAM

2023

Diterbitkan pada tahun 2023 oleh,

Yayasan Kepimpinan Perdana

1, Jalan ~~PNS~~, 88H
Presint 8,
62250 Putrajaya,
Wilayah Persekutuan Putrajaya.

dan,

Office of Ibn Khaldun Chair

Universiti Islam Antarabangsa Malaysia,
Jalan Gombak,
53100 Kuala Lumpur,
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur.

..... (+603) 6421 6421

..... kl.research2022@gmail.com

Senarai Penyelidik:

Prof. Dato' Sri Dr. Syed Arabi Idid

Prof. Dato' TPr. Dr. Alias Abdullah

Prof. Dr. Nik Ahmad Hisham Ismail

Prof. Madya TPr. Gs. Dr. Norzailawati Mohd Noor

Prof. Madya Dr. Rohaiza Abd. Rokis

Prof. Madya Dr. Zeti Azreen Ahmad

Dr. Syafiee Shuid

Dr. Tunku Mohar Tunku Mohd Mokhtar

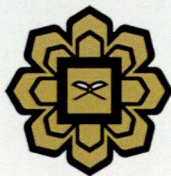
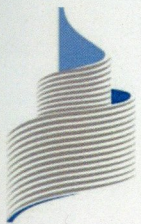
Dr. Sh. Fatimah Alzahrah Syed Hussien

Dr. Szariannie Sulaiman

Hak cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada penerbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan dalam bentuk yang boleh diperoleh semula, atau dihantar dalam sebarang bentuk atau dengan sebarang cara (termasuk elektronik, mekanikal, fotokopi, rakaman atau lain - lain) tanpa mendapat izin daripada penerbit.

Lib
FOC

Projek Penyelidikan **KUALA LUMPUR**

PUSTAKA PERDANA

1013331

PERDANA
LEADERSHIP
FOUNDATION
YAYASAN
KEPIMPINAN
PERDANA

Penghargaan

Terima kasih khusus diucapkan kepada Tun Dr. Mahathir Mohamad dan Yayasan Kepimpinan Perdana atas kepercayaan yang telah diberikan kepada kami untuk menjalankan projek penyelidikan ini. Hal ini menunjukkan komitmen yang jitu oleh pihak Yayasan Kepimpinan Perdana dalam memahami aspek - aspek melibatkan kepentingan pemilikan hartanah, perumahan dan kesejahteraan hidup penduduk di Kuala Lumpur. Projek penyelidikan ini telah memberi pengalaman dan pengetahuan yang bermakna buat saya dan pasukan penyelidik. Pasukan penyelidik daripada pelbagai latar belakang dan bidang pengkhususan iaitu bidang perancangan bandar dan wilayah, perumahan mampu milik / kos rendah, sains politik, komunikasi, psikologi sosial dalam pendidikan, perhubungan awam, tanggungjawab sosial korporat, sosiologi dan antropologi telah bekerjasama untuk menjayakan projek penyelidikan ini. Segala input dan buah fikiran daripada mereka amat saya hargai. Tahniyah saya ucapkan dan semoga ianya menjadi satu pemangkin kepada lebih banyak projek penyelidikan yang berkualiti selepas ini. Projek penyelidikan ini juga berjaya mencapai objektifnya kerana dedikasi pasukan pengurusan iaitu pegawai penyelidik, pembantu penyelidik dan sekretariat. Saya menghargai semua usaha yang telah mereka lakukan dalam pelaksanaan projek penyelidikan ini. Terima kasih juga saya ucapkan buat responden - responden projek penyelidikan ini yang sudi meluangkan masa untuk menyumbang kepada dapatan projek penyelidikan ini. Penglibatan daripada mantan Datuk Bandar, mantan perancang bandar, mantan kakitangan DBKL dan ejen hartanah khususnya serta penduduk Kuala Lumpur amnya telah memberikan gambaran menyeluruh berkenaan isu - isu berkaitan dengan projek penyelidikan ini. Selain daripada itu, sokongan dari segi data dan khidmat nasihat daripada Jabatan Perdana Menteri, Jabatan Perangkaan Malaysia, Suruhanjaya Pilihanraya Malaysia, Pejabat Pengarah Tanah dan Galian Wilayah Persekutuan dan Dewan Bandaraya Kuala Lumpur amat membantu dalam analisis projek penyelidikan ini. Terima kasih sekali lagi saya ucapkan kepada semua pihak yang terlibat secara langsung dan tidak langsung dalam menyempurnakan projek penyelidikan ini.

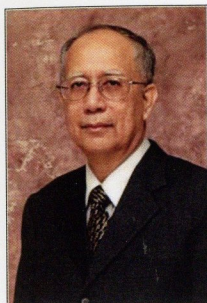
Prof. Dato' Sri Dr. Syed Arabi Idid

Ketua Penyelidik

Pasukan Penyelidik

Ketua Penyelidik

Prof. Dato' Sri Dr. Syed Arabi Idid

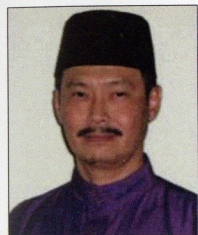
Pengkhususan: Pendapat Awam, Perhubungan Awam dan Komunikasi Antarabangsa

Penyelidik Bersama:

Prof. Dato' TPr. Dr. Alias

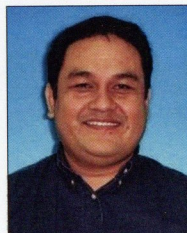
Abdullah

Pengkhususan: Sistem Maklumat Geografi serta Perancangan Bandar dan Wilayah

Prof. Dr. Nik Ahmad Hisham Ismail

Pengkhususan: Psikologi Sosial dalam Pendidikan

Prof. Madya TPr. Gs. Dr.

Norzailawati Mohd Noor

Pengkhususan: Sistem Maklumat Geografi serta Perancangan Bandar dan Wilayah

Prof. Madya Dr. Rohaiza Abd. Rokis

Pengkhususan: Sosiologi, Antropologi dan Kaedah Kajian

Prof. Madya Dr. Zeti

Azreen Ahmad

Pengkhususan: Perhubungan Awam, Tanggungjawab Sosial Korporat, Media dan Belia serta Mobiliti Sosial

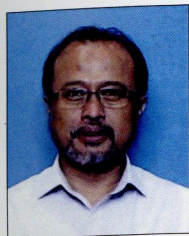

Dr. Syafiee Shuid

Pengkhususan: Perancangan Bandar dan Wilayah serta Perumahan Mampu Milik / Kos Rendah

Sambungan:

**Dr. Tunku Mohar Tunku
Mohd Mokhtar**

Pengkhususan: Sains Politik
dan Dasar Awam serta
Politik Perbandingan dan
Pilihanraya

**Dr. Sh. Fatimah Alzahrah
Syed Hussien**

Pengkhususan: Sosiologi,
Antropologi, Keusahawanan
Sosial, Kesepaduan Sosial
dan Ketahanan Komuniti

Dr. Szariannie Sulaiman

Pengkhususan: Sosiologi
dan Antropologi

Pasukan Pengurusan

Nor Aini Basri
Pegawai Penyelidik

**Nurul Ain Nazihah Mohd
Ikbal**
Pembantu Penyelidik

Aesyah Talib
Pembantu Penyelidik

**Nur Farah Deanna
Helmihan**
Pembantu Penyelidik

Hartini Wakichan
Sekretariat

Nur Hafizah Ahmad
Sekretariat

Isi Kandungan

NO.	PERKARA	MUKA SURAT
	Senarai Rajah	ix
	Senarai Jadual	xxi
	Senarai Gambar	xxiii
	Abstrak	xxiv
1.0	BAB 1: PENGENALAN	
1.1	Latar Belakang Projek Penyelidikan	1
1.2	Isu - isu dan Permasalahan Projek Penyelidikan	6
1.3	Objektif Projek Penyelidikan	8
1.4	Kaedah Projek Penyelidikan	9
1.5	Garis Masa Projek Penyelidikan	
1.5.1	Kemajuan Projek Penyelidikan	10
1.5.2	Cabaran dan Kekangan Projek Penyelidikan	13
1.6	Kesimpulan	13
2.0	BAB 2: SEJARAH DAN PENEMPATAN	
2.1	Sejarah Kuala Lumpur	
2.1.1	Asal Usul Kuala Lumpur	14
2.1.2	Kuala Lumpur Sebagai Ibu Negeri Selangor	16
2.1.3	Kuala Lumpur Sebagai Ibu Negeri Bagi Negeri - Negeri Melayu Bersekutu	17
2.1.4	Kuala Lumpur Sebagai Wilayah Persekutuan	18
2.1.5	Dewan Bandaraya Kuala Lumpur	22
2.2	Evolusi Pembangunan	
2.2.1	Sejarah Perkembangan Kuala Lumpur	23
2.2.2	Perancangan Fizikal dari Zaman Kolonial Sehingga Tahun 1973	31
2.3	Aspek Fizikal	
2.3.1	Kuala Lumpur Sebagai Bandar Global	33
2.3.2	Kuala Lumpur dalam Konurbasi Nasional	33
2.4	Sistem Pelan Pembangunan	36

Sambungan:

NO.	PERKARA	MUKA SURAT
2.5	Aspek Demografi Penduduk	
2.5.1	Sejarah Penempatan Kuala Lumpur	38
2.5.2	Kumpulan Kaum Penduduk	40
2.5.3	Kumpulan Umur Penduduk	54
2.5.4	Kumpulan Jantina Penduduk	69
2.5.5	Kumpulan Isi Rumah Penduduk	72
2.6	Kesimpulan	72
3.0	BAB 3: PERIHAL HARTANAH	
3.1	Persempadanan	
3.1.1	Persempadanan Parlimen	73
3.1.2	Persempadanan Mukim	75
3.1.3	Persempadanan Perancangan Zon Strategik	77
3.2	Guna Tanah Bagi Tahun 2010, 2020 dan 2040	
3.2.1	Guna Tanah Tepu Bina dan Bukan Tepu Bina	79
3.2.2	Guna Tanah Mengikut Kategori	81
3.2.3	Guna Tanah Kategori Kegunaan Kerajaan	83
3.2.4	Guna Tanah Kategori Perumahan	85
3.2.5	Guna Tanah Kategori Perdagangan dan Pembangunan Bercampur	87
3.2.6	Guna Tanah Kategori Perindustrian	89
3.3	Pemilikan Hartanah	
3.3.1	Pemilikan Hartanah Kategori Persendirian	91
3.3.2	Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat	104
3.3.3	Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian	117
3.4	Kesimpulan	133
4.0	BAB 4: PERIHAL PERUMAHAN	
4.1	Perumahan di Kuala Lumpur	136
4.2	Jenis Rumah	136

Sambungan:

NO.	PERKARA	MUKA SURAT
4.3	Perumahan Mengikut Jenis Rumah	
4.3.1	Perumahan Strata	140
4.3.2	Perumahan Bertanah	146
4.4	Kependudukan Mengikut Kategori	
4.4.1	Kependudukan Mengikut Kaum dan Semua Jenis Rumah	150
4.4.2	Kependudukan Mengikut Jenis Rumah dan Semua Kaum	154
4.4.3	Kependudukan Mengikut Parlimen (Kaum)	159
4.4.4	Kependudukan Mengikut Kategori Umur dan Semua Jenis Rumah	170
4.4.5	Kependudukan Mengikut Jenis Rumah dan Semua Kategori Umur	177
4.4.6	Kependudukan Mengikut Parlimen (Umur)	182
4.5	Analisis Semasa Stok Perumahan	
4.5.1	Stok Perumahan Mengikut Jenis Rumah	194
4.5.2	" <i>Incoming Supply</i> " Mengikut Jenis Rumah	196
4.5.3	" <i>Planned Supply</i> " Mengikut Jenis Rumah	198
4.5.4	Penawaran Perumahan dan Unit Tidak Terjual	200
4.6	Analisis Semasa Harga Rumah	204
4.7	Kesimpulan	207
5.0	BAB 5: PERIHAL PENDUDUK	
5.1	Analisis Isu Setempat	
5.1.1	Demografi Responden	208
5.1.2	Identiti	210
5.1.3	Kesejahteraan Hidup	216
5.1.4	Daya Tahan	222
5.1.5	Informasi dan Tahap Penggunaan Media	224
5.1.6	Tingkah Laku Politik	226
5.2	Kesimpulan	229

Sambungan:

NO.	PERKARA	MUKA SURAT
	Kesimpulan Projek Penyelidikan	231
	Rujukan	233
	Lampiran	238

Senarai Rajah

	Muka Surat
Rajah 1.1 Guna Tanah Sedia Ada	2
Rajah 1.2 Tuntutan Masyarakat Melayu di Kampung - kampung	3
Rajah 1.3 Peta Guna Tanah Sedia Ada	4
Rajah 1.4 Fasa Utama dalam Kaedah Projek Penyelidikan	9
Rajah 1.5 Garis Masa Projek Penyelidikan	12
Rajah 2.1 <i>Qualla Lumpur</i> dalam Peta Tanah Melayu	14
Rajah 2.2 Peta Perubahan Sempadan Pentadbiran Kuala Lumpur Pada Tahun 1985 - 1974	21
Rajah 2.3 Peta Pemilikan Hartanah Bagi Bekas Tapak Bangunan Kerajaan	30
Rajah 2.4 Kronologi Strategi Perancangan Fizikal Kuala Lumpur Sehingga Tahun 1973	31
Rajah 2.5 Kuala Lumpur dalam Konurbasi Nasional	35
Rajah 2.6 Kuala Lumpur dalam Konurbasi Nasional Mengikut Hierarki Bandar	35
Rajah 2.7 Hirarki Pelan Pembangunan Kuala Lumpur	37
Rajah 2.8 Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kaum	41
Rajah 2.9 Peta Kepadatan Penduduk Untuk Setiap Kaum	42
Rajah 2.10 Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kaum Bagi Parlimen Kepong	43
Rajah 2.11 Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kaum Bagi Parlimen Batu	44
Rajah 2.12 Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kaum Bagi Parlimen Wangsa Maju	45
Rajah 2.13 Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kaum Bagi Parlimen Segambut	46

Sambungan:

Muka Surat

Rajah 2.14	Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kaum Bagi Parlimen Setiawangsa	47
Rajah 2.15	Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kaum Bagi Parlimen Titiwangsa	48
Rajah 2.16	Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kaum Bagi Parlimen Bukit Bintang	49
Rajah 2.17	Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kaum Bagi Parlimen Lembah Pantai	50
Rajah 2.18	Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kaum Bagi Parlimen Seputeh	51
Rajah 2.19	Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kaum Bagi Parlimen Cheras	52
Rajah 2.20	Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kaum Bagi Parlimen Bandar Tun Razak	53
Rajah 2.21	Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kategori Umur	55
Rajah 2.22	Peta Kepadatan Penduduk Untuk Setiap Kategori Umur	56
Rajah 2.23	Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kategori Umur Bagi Parlimen Kepong	58
Rajah 2.24	Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kategori Umur Bagi Parlimen Batu	59
Rajah 2.25	Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kategori Umur Bagi Parlimen Wangsa Maju	60
Rajah 2.26	Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kategori Umur Bagi Parlimen Segambut	61
Rajah 2.27	Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kategori Umur Bagi Parlimen Setiawangsa	62
Rajah 2.28	Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kategori Umur Bagi Parlimen Titiwangsa	63

Sambungan:

	Muka Surat
Rajah 2.29 Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kategori Umur Bagi Parlimen Bukit Bintang	64
Rajah 2.30 Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kategori Umur Bagi Parlimen Lembah Pantai	65
Rajah 2.31 Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kategori Umur Bagi Parlimen Seputeh	66
Rajah 2.32 Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kategori Umur Bagi Parlimen Cheras	67
Rajah 2.33 Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Kategori Umur Bagi Parlimen Bandar Tun Razak	68
Rajah 2.34 Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Jantina Bagi Tahun 2010	70
Rajah 2.35 Peta Kepadatan Penduduk Mengikut Jantina Bagi Tahun 2020	71
Rajah 3.1 Peta Persempadanan Parlimen	74
Rajah 3.2 Peta Persempadanan Mukim	76
Rajah 3.3 Peta Persempadanan Perancangan Zon Strategik	78
Rajah 3.4 Peta Taburan Guna Tanah Tepu Bina dan Bukan Tepu Bina Bagi Tahun 2010 - 2040	80
Rajah 3.5 Peta Taburan Guna Tanah Mengikut Kategori Bagi Tahun 2010 - 2040	82
Rajah 3.6 Peta Taburan Guna Tanah Kategori Kegunaan Kerajaan Bagi Tahun 2010 - 2040	84
Rajah 3.7 Peta Taburan Guna Tanah Kategori Perumahan Bagi Tahun 2010 - 2040	86
Rajah 3.8 Peta Taburan Guna Tanah Kategori Perdagangan dan Pembangunan Bercampur Bagi Tahun 2010 - 2040	88
Rajah 3.9 Peta Taburan Guna Tanah Kategori Perindustrian Bagi Tahun 2010 - 2040	90

Sambungan:

	Muka Surat
Rajah 3.10 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Persendirian Mengikut Kaum	92
Rajah 3.11 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Kepong	93
Rajah 3.12 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Batu	94
Rajah 3.13 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Wangsa Maju	95
Rajah 3.14 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Segambut	96
Rajah 3.15 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Setiawangsa	97
Rajah 3.16 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Titiwangsa	98
Rajah 3.17 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Bukit Bintang	99
Rajah 3.18 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Lembah Pantai	100
Rajah 3.19 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Seputeh	101
Rajah 3.20 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Cheras	102
Rajah 3.21 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Bandar Tun Razak	103
Rajah 3.22 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat Mengikut Kaum	105

Sambungan:

	Muka Surat
Rajah 3.23 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat Mengikut Kaum Bagi Parlimen Kepong	106
Rajah 3.24 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat Mengikut Kaum Bagi Parlimen Batu	107
Rajah 3.25 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat Mengikut Kaum Bagi Parlimen Wangsa Maju	108
Rajah 3.26 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat Mengikut Kaum Bagi Parlimen Segambut	109
Rajah 3.27 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat Mengikut Kaum Bagi Parlimen Setiawangsa	110
Rajah 3.28 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat Mengikut Kaum Bagi Parlimen Titiwangsa	111
Rajah 3.29 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat Mengikut Kaum Bagi Parlimen Bukit Bintang	112
Rajah 3.30 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat Mengikut Kaum Bagi Parlimen Lembah Pantai	113
Rajah 3.31 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat Mengikut Kaum Bagi Parlimen Seputeh	114
Rajah 3.32 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat Mengikut Kaum Bagi Parlimen Cheras	115
Rajah 3.33 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat Mengikut Kaum Bagi Parlimen Bandar Tun Razak	116
Rajah 3.34 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian	121
Rajah 3.35 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Kepong	122
Rajah 3.36 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Batu	123

Sambungan:

	Muka Surat
Rajah 3.37 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Wangsa Maju	124
Rajah 3.38 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Segambut	125
Rajah 3.39 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Setiawangsa	126
Rajah 3.40 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Titiwangsa	127
Rajah 3.41 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Bukit Bintang	128
Rajah 3.42 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Lembah Pantai	129
Rajah 3.43 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Seputeh	130
Rajah 3.44 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Cheras	131
Rajah 3.45 Peta Taburan Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian Mengikut Kaum Bagi Parlimen Bandar Tun Razak	132
Rajah 4.1 Peratusan Jenis Rumah Yang Terdapat di Kuala Lumpur	137
Rajah 4.2 Peta Taburan Perumahan Mengikut Jenis Rumah	139
Rajah 4.3 Peta Taburan Rumah Pangsa	141
Rajah 4.4 Peta Taburan Rumah Pangsapuri	143

Sambungan:

	Muka Surat
Rajah 4.5 Peta Taburan Rumah Kondominium	145
Rajah 4.6 Peta Taburan Rumah Teres	147
Rajah 4.7 Peta Taburan Rumah Sesebuah dan Berkembar	149
Rajah 4.8 Peta Taburan Kependudukan Bagi Kaum Melayu	151
Rajah 4.9 Peta Taburan Kependudukan Bagi Kaum Cina	152
Rajah 4.10 Peta Taburan Kependudukan Bagi Kaum India	153
Rajah 4.11 Peta Taburan Kependudukan Bagi Rumah Pangsa Untuk Semua Kaum	154
Rajah 4.12 Peta Taburan Kependudukan Bagi Rumah Pangsapuri Untuk Semua Kaum	155
Rajah 4.13 Peta Taburan Kependudukan Bagi Rumah Kondominium Untuk Semua Kaum	156
Rajah 4.14 Peta Taburan Kependudukan Bagi Rumah Teres Untuk Semua Kaum	157
Rajah 4.15 Peta Taburan Kependudukan Bagi Rumah Sesebuah dan Berkembar Untuk Semua Kaum	158
Rajah 4.16 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Kepong (Kaum)	159
Rajah 4.17 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Batu (Kaum)	160
Rajah 4.18 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Wangsa Maju (Kaum)	161
Rajah 4.19 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Segambut (Kaum)	162
Rajah 4.20 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Setiawangsa (Kaum)	163
Rajah 4.21 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Titiwangsa (Kaum)	164

Sambungan:

	Muka Surat
Rajah 4.22 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Bukit Bintang (Kaum)	165
Rajah 4.23 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Lembah Pantai (Kaum)	166
Rajah 4.24 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Seputeh (Kaum)	167
Rajah 4.25 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Cheras (Kaum)	168
Rajah 4.26 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Bandar Tun Razak (Kaum)	169
Rajah 4.27 Peta Taburan Kependudukan Bagi Kategori Umur 15 - 24 Tahun	171
Rajah 4.28 Peta Taburan Kependudukan Bagi Kategori Umur 25 - 34 Tahun	172
Rajah 4.29 Peta Taburan Kependudukan Bagi Kategori Umur 35 - 44 Tahun	173
Rajah 4.30 Peta Taburan Kependudukan Bagi Kategori Umur 45 - 54 Tahun	174
Rajah 4.31 Peta Taburan Kependudukan Bagi Kategori Umur 55 - 64 Tahun	175
Rajah 4.32 Peta Taburan Kependudukan Bagi Kategori Umur 65 Tahun dan ke Atas	176
Rajah 4.33 Peta Taburan Kependudukan Bagi Rumah Pangsa Untuk Semua Kategori Umur	177
Rajah 4.34 Peta Taburan Kependudukan Bagi Rumah Pangsapuri Untuk Semua Kategori Umur	178
Rajah 4.35 Peta Taburan Kependudukan Bagi Rumah Kondominium Untuk Semua Kategori Umur	179
Rajah 4.36 Peta Taburan Kependudukan Bagi Rumah Teres Untuk Semua Kategori Umur	180

Sambungan:

	Muka Surat
Rajah 4.37 Peta Taburan Kependudukan Bagi Rumah Sesebuah dan Berkembar Untuk Semua Kategori Umur	181
Rajah 4.38 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Kepong (Umur)	182
Rajah 4.39 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Batu (Umur)	183
Rajah 4.40 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Wangsa Maju (Umur)	184
Rajah 4.41 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Segambut (Umur)	185
Rajah 4.42 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Setiawangsa (Umur)	186
Rajah 4.43 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Titiwangsa (Umur)	187
Rajah 4.44 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Bukit Bintang (Umur)	188
Rajah 4.45 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Lembah Pantai (Umur)	189
Rajah 4.46 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Seputeh (Umur)	190
Rajah 4.47 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Cheras (Umur)	191
Rajah 4.48 Peta Taburan Kependudukan Bagi Parlimen Bandar Tun Razak (Umur)	192
Rajah 4.49 Stok Perumahan Mengikut Jenis Rumah (Bertanah) dan Mukim Pada Tahun 2010	194
Rajah 4.50 Stok Perumahan Mengikut Jenis Rumah (Bertanah) dan Mukim Pada Tahun 2020	194
Rajah 4.51 Stok Perumahan Mengikut Jenis Rumah (Strata) dan Mukim Pada Tahun 2010	195

Sambungan:

	Muka Surat
Rajah 4.52 Stok Perumahan Mengikut Jenis Rumah (Strata) dan Mukim Pada Tahun 2020	195
Rajah 4.53 <i>Incoming Supply</i> Mengikut Jenis Rumah (Bertanah) dan Mukim Pada Tahun 2010	196
Rajah 4.54 <i>Incoming Supply</i> Mengikut Jenis Rumah (Bertanah) dan Mukim Pada Tahun 2020	196
Rajah 4.55 <i>Incoming Supply</i> Mengikut Jenis Rumah (Strata) dan Mukim Pada Tahun 2010	197
Rajah 4.56 <i>Incoming Supply</i> Mengikut Jenis Rumah (Strata) dan Mukim Pada Tahun 2020	197
Rajah 4.57 <i>Planned Supply</i> Mengikut Jenis Rumah (Bertanah) dan Mukim Pada Tahun 2010	198
Rajah 4.58 <i>Planned Supply</i> Mengikut Jenis Rumah (Bertanah) dan Mukim Pada Tahun 2020	198
Rajah 4.59 <i>Planned Supply</i> Mengikut Jenis Rumah (Strata) dan Mukim Pada Tahun 2010	199
Rajah 4.60 <i>Planned Supply</i> Mengikut Jenis Rumah (Strata) dan Mukim Pada Tahun 2020	199
Rajah 4.61 Bilangan Unit Perumahan Yang Siap Dibina dan Tidak Terjual di Kuala Lumpur Pada Tahun 2017 - 2021	200
Rajah 4.62 Bilangan Unit Kondominium dan Pangsapuri Yang Siap Dibina dan Tidak Terjual di Kuala Lumpur Pada Tahun 2017 - 2021	200
Rajah 4.63 Bilangan Unit Kondominium dan Pangsapuri Yang Tidak Terjual di Kuala Lumpur Mengikut Mukim dan Tahun	201
Rajah 4.64 Bilangan Unit Yang Tidak Terjual di Kuala Lumpur Mengikut Jenis Rumah Pada Tahun 2017	201
Rajah 4.65 Bilangan Unit Yang Tidak Terjual di Kuala Lumpur Mengikut Jenis Rumah Pada Tahun 2018	202

Sambungan:

	Muka Surat
Rajah 4.66 Bilangan Unit Yang Tidak Terjual di Kuala Lumpur Mengikut Jenis Rumah Pada Tahun 2019	202
Rajah 4.67 Bilangan Unit Yang Tidak Terjual di Kuala Lumpur Mengikut Jenis Rumah Pada Tahun 2020	203
Rajah 4.68 Bilangan Unit Yang Tidak Terjual di Kuala Lumpur Mengikut Jenis Rumah Pada Tahun 2021	203
Rajah 4.69 Purata Harga Jualan Mengikut Jenis Rumah Pada Tahun 2010 dan 2020	204
Rajah 4.70 Purata Harga Jualan Mengikut Jenis Rumah dan Mukim Pada Tahun 2010	205
Rajah 4.71 Purata Harga Jualan Mengikut Jenis Rumah dan Mukim Pada Tahun 2020	206
Rajah 5.1 Merancang Untuk Tinggal di Kuala Lumpur Selepas Bersara	211
Rajah 5.2 Minat Terhadap Isu Semasa Negara	213
Rajah 5.3 Bangga dengan Pencapaian dan Pembangunan Kuala Lumpur	214
Rajah 5.4 Kuala Lumpur Adalah Bandar Yang Selamat Untuk Didiami	214
Rajah 5.5 Kuala Lumpur Adalah Untuk Semua Penduduk	215
Rajah 5.6 Kuala Lumpur Harus Dikekalkan Sebagai Ibu Negara Malaysia	215
Rajah 5.7 Pendapatan Isi Rumah Cukup Untuk Menampung Kos Sara Hidup di Kuala Lumpur	217
Rajah 5.8 Tidak Memerlukan Bantuan daripada Agensi Luar Untuk Kelangsungan Hidup di Kuala Lumpur	218
Rajah 5.9 Keadaan Sekarang Berbanding 3 Tahun Yang Lalu dan Masa Hadapan Untuk Ekonomi Malaysia	221
Rajah 5.10 Keadaan Sekarang Berbanding 3 Tahun Yang Lalu dan Masa Hadapan Untuk Peluang Pekerjaan di Malaysia	221

Sambungan:

	Muka Surat
Rajah 5.11 Layak Mendapatkan Pinjaman Untuk Memiliki Rumah di Kuala Lumpur	222
Rajah 5.12 Boleh Menerima Perkara Buruk Yang Berlaku Dengan Hati Yang Terbuka	223
Rajah 5.13 Sentiasa Boleh Mencari Jalan Keluar Ketika Berada dalam Situasi Yang Sukar	223
Rajah 5.14 DBKL Menyediakan Saluran Komunikasi Yang Mudah Untuk Menyalurkan Aduan Atau Cadangan Bagi Penambahbaikan	224
Rajah 5.15 DBKL Amat Responsif Terhadap Aduan Atau Cadangan Yang Dibuat Oleh Penduduk Kuala Lumpur	225
Rajah 5.16 DBKL Sering Memberi Maklumat Yang Membantu Menguruskan Kehidupan di Kuala Lumpur	225
Rajah 5.17 Komuniti di Tempat Tinggal Sering Memberi Maklumat Yang Membantu Menguruskan Kehidupan di Kuala Lumpur	226
Rajah 5.18 Mengundi Kerana Tanggungjawab Sebagai Seorang Warganegara	228
Rajah 5.19 Undi Saya Adalah Penting Untuk Masa Depan Negara	228
Rajah 5.20 Isu - isu Perumahan di Kuala Lumpur Perlu Diselesaikan Oleh DBKL	229
Rajah 5.21 Kuala Lumpur Perlu Mengadakan Pilihan Raya Kerajaan Tempatan	229

Senarai Jadual

	Muka Surat
Jadual 1.1 Skop, Objektif dan Pencapaian Projek Penyelidikan	8
Jadual 2.1 Populasi Penduduk di Kuala Lumpur Sejak Tahun 1980	40
Jadual 3.1 Guna Tanah Tepu Bina dan Bukan Tepu Bina Bagi Tahun 2010 - 2040	79
Jadual 3.2 Guna Tanah Mengikut Kategori Bagi Tahun 2010 - 2040	81
Jadual 3.3 Guna Tanah Kategori Kegunaan Kerajaan Bagi Tahun 2010 - 2040	83
Jadual 3.4 Guna Tanah Kategori Perumahan Bagi Tahun 2010 - 2040	85
Jadual 3.5 Guna Tanah Kategori Perdagangan dan Pembangunan Bercampur Bagi Tahun 2010 - 2040	87
Jadual 3.6 Guna Tanah Kategori Perindustrian Bagi Tahun 2010 - 2040	89
Jadual 3.7 Luas Pemilikan Hartanah Kategori Persendirian Mengikut Parlimen	91
Jadual 3.8 Luas Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat Mengikut Parlimen	104
Jadual 3.9 Luas Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian Mengikut Parlimen	117
Jadual 3.10 Pemilikan Hartanah Kategori Syarikat Mengikut Jenis Perniagaan dan Kaum	118
Jadual 3.11 Dominasi Pemilikan Hartanah Kategori Kerajaan, Syarikat dan Persendirian Mengikut Kaum daripada Dapatan Projek Penyelidikan	134
Jadual 4.1 Stok Perumahan Mengikut Mukim Pada Tahun 2010 dan 2020	193
Jadual 5.1 Pecahan Demografi Responden Mengikut Kaum	208

Sambungan:

	Muka Surat
Jadual 5.2 Pecahan Demografi Responden Mengikut Umur	209
Jadual 5.3 Pecahan Demografi Responden Mengikut Jantina	209
Jadual 5.4 Pecahan Demografi Responden Mengikut Pendapatan Isi Rumah	210
Jadual 5.5 Merancang Untuk Tinggal di Kuala Lumpur Selepas Bersara Mengikut Kaum	212
Jadual 5.6 Merancang Untuk Tinggal di Kuala Lumpur Selepas Bersara Mengikut Umur	212
Jadual 5.7 Guna Tenaga di Kuala Lumpur	216
Jadual 5.8 Pendapatan Isi Rumah Cukup Untuk Menampung Kos Sara Hidup di Kuala Lumpur Mengikut Kaum	218
Jadual 5.9 Pendapatan Isi Rumah Cukup Untuk Menampung Kos Sara Hidup di Kuala Lumpur Mengikut Pendapatan Isi Rumah	219
Jadual 5.10 Tidak Memerlukan Bantuan daripada Agensi Luar Untuk Kelangsungan Hidup di Kuala Lumpur Mengikut Kaum	220
Jadual 5.11 Tidak Memerlukan Bantuan daripada Agensi Luar Untuk Kelangsungan Hidup di Kuala Lumpur Mengikut Pendapatan Isi Rumah	220
Jadual 5.12 Senarai Datuk Bandar Kuala Lumpur dan Tahun Perkhidmatan	221

Senarai Gambar

	Muka Surat
Gambar 2.1 Sutan Puasa @ Sutan Naposo, Pembuka Kuala Lumpur	15
Gambar 2.2 Yap Ah Loy	17
Gambar 2.3 Frank Swettenham	17
Gambar 4.1 Flat Jinjang Utara, Taman Fadason	140
Gambar 4.2 Apartment Abdullah Hukum, Jalan Bangsar	142
Gambar 4.3 Sri Putramas Kondominium, Jalan Kuching	144
Gambar 4.4 Taman Sri Segambut, Segambut	146
Gambar 4.5 Taman Kaya, Sentul	148

Pembangunan dan urbanisasi di Kuala Lumpur telah memberi impak kepada pelbagai perkara termasuk pemilikan hartanah, keperluan perumahan dan kesejahteraan hidup penduduk. Perkembangan fizikal perbandaran kawasan Kuala Lumpur dan sekitarnya bermula sejak kawasan tersebut wujud sebagai penempatan tradisional pada pertengahan abad ke-19 sehingga perlombongan bijih timah secara komersial di kawasan Lembah Klang meningkatkan lagi proses perbandaran Kuala Lumpur (Besar, J. A., Fauzi, R., Ghazali, A. S., Ghani, M. H. A., & Baharum, Z. A., 2014). Menurut Hadi, A. S. (2010), tahap pengalaman perbandaran awal ini berkait dengan penubuhan petempatan - petempatan bandar moden dalam artikata fungsi komersial, perkhidmatan dan seumpamanya seperti yang lazim terdapat pada petempatan yang kini dipanggil bandar sudah mula dibangunkan. Hal ini memberi implikasi kepada pemilikan hartanah yang menjadi sorotan utama projek penyelidikan ini. Pemilikan hartanah terbahagi kepada pemilikan hartanah kategori persendirian, syarikat dan kerajaan. Dapatan projek penyelidikan ini menunjukkan ketidakseimbangan pemilikan hartanah mengikut kaum. Kedudukan kaum Melayu terutamanya yang hanya dominan di kawasan parlimen seperti Parlimen Titiwangsa dan Parlimen Setiawangsa adalah membimbangkan. Kaum Cina kekal dominan di Parlimen Kepong, Parlimen Bukit Bintang, Parlimen Seputeh dan Parlimen Cheras. Kaum India pula tidak dominan di mana - mana parlimen. Selain daripada itu, penduduk di Tanah Rizab Melayu juga semakin tergugat. Tujuan Tanah Rizab ditubuhkan adalah untuk menyekat tanah kerajaan di dalam kawasan Rizab Melayu daripada dilupuskan dengan apa cara juapun kepada bukan Melayu dan menyekat tanah Pegangan Melayu atau tanah Rizab Melayu daripada dibuat apa - apa urusan perniagaan persendirian (*private dealings*) di antara orang Melayu dan orang bukan Melayu. Walaubagaimanapun, sekatan ini tidak menghalang kaum lain untuk memiliki hartanah milik kaum Melayu. Pemilikan hartanah kategori syarikat di lot tanah kosong pula menunjukkan dominasi oleh kaum Cina. Kebanyakan syarikat ini berdaftar di bawah jenis perniagaan pelaburan, hartanah dan pembinaan. Oleh itu, kaum Melayu perlu diberi peluang dan galakan untuk memiliki hartanah di Kuala Lumpur bagi memastikan kedudukan mereka terjamin pada masa hadapan. Selain daripada itu, pemilikan hartanah kategori kerajaan melibatkan kegunaan untuk infrastruktur dan kemudahan awam. Tanah milik kerajaan ini juga berpotensi untuk ditukarmilik atau *land swapping*.

Tambahan lagi, kepesatan pembangunan ini juga memberi tekanan kepada perumahan bandar, infrastruktur dan sistem pengangkutan, penduduk, perancang dan kerajaan. Hampir tiada rumah baru dikhaskan bagi mereka yang berpendapatan rendah. Ada yang berpendapat harga perumahan di Kuala Lumpur dijangka akan terus meningkat susulan daripada pandemik Covid '19. Meskipun adanya program-program perumahan kerajaan seperti Perumahan Awam Kos Rendah Bersepadu (PAKRB), Perumahan Awam Kos Rendah (PAKR), Program Perumahan Rakyat (PPR), namun sehingga ke hari ini, masih ramai penduduk yang masih tidak mampu memiliki rumah. Perumahan mampu milik sering terperangkap di antara obligasi dan kehendak serta tuntutan pasaran. Sebagai sebuah segmen ekonomi yang mana perlu unsur kebertanggungjawaban kerajaan dan “pengorbanan” keuntungan daripada pihak pemaju, perumahan mampu milik turut berhadapan dengan ketidaktentuan pasaran termasuk kos bahan mentah yang akan memberi kesan harga perumahan yang mampu ditawarkan kepada kelompok sasaran (Wan Yusof, W. Z. S., Tuan Ismail, T. N., & Hasan Tan Abdullah, I., 2021).

Selain tekanan kepada pemilikan hartanah dan perumahan, kemajuan Kuala Lumpur sebagai bandar utama juga memberi implikasi kepada kesejahteraan hidup penduduk. Aspek kos sara hidup yang tinggi merupakan isu utama yang memberi impak kepada kesejahteraan hidup penduduk. Menurut Sabstu, J. (2014), kos sara hidup adalah kos yang terpaksa ditanggung oleh isi rumah bukan sahaja untuk memenuhi keperluan asas seperti makanan, pakaian dan tempat tinggal tetapi juga keperluan-keperluan lain untuk keselesaan hidup termasuk kos pendidikan, kos sambungan jalur lebar dan kos kenderaan untuk kegunaan harian. Taraf hidup pula mengukur perbandingan di antara pendapatan boleh belanja yang diterima oleh seseorang atau keluarga dengan kos sara hidup. Sekiranya pendapatan berada pada kadar yang lebih rendah berbanding dengan kos sara hidup, maka taraf hidup seseorang dikatakan merosot dan begitu juga sebaliknya. Taraf hidup yang merosot ini memberi implikasi kepada kesejahteraan hidup penduduk.

Sehubungan dengan itu, projek penyelidikan ini mencadangkan agar pembangunan di Kuala Lumpur dikawal dengan sebaiknya dan aspek penduduk diberi penekanan dalam polisi dan dasar kerajaan tempatan. Akibat daripada pembangunan seperti aspek ekonomi dan sosial perlu diberikan perhatian yang sewajarnya agar dapat menjamin kelestarian Kuala Lumpur sebagai bandar utama di Malaysia dan kesejahteraan penduduknya.

